

N:o 42.

Af Herr Friherre G. Tamm: Om beviljande af anslag eller lån för anläggande af en jernväg emellan Upsala och Margrethill eller annan plats vid Gefle—Dala jernväg.

Att fördelen af jernvägsförbindelse mellan Stockholm och Gefle varit inredd alltsedan tanken på ett dylikt fortskaffningsmedels användande inom vårt land först uppstod, derom vittnar ej mindre det förslag, som afgafs af den utaf Kongl. Maj:t först tillsatta jernvägskomité, än äfven de särskilda förslag till jernvägsanläggning mellan dessa städer, som sedan dess blifvit af enskilda personer väckta och hvilka — att döma af de utaf Upsala läns såväl landsting som hushållningssällskap med betydlig röstöfvervigt fattade beslut samt den beredvillighet, hvarmed i mera än en form bidrag till arbetets utförande erbjudits, — blifvit med värma omfattade. Ett aktiebolag har ock, sedan kostnadsförslag på grund af gjorda undersökningar af Majoren Adelsköld upprättats, i uppgifna syfte kommit till stånd samt erhållit af Kongl. Maj:t i nåder gillade här bilagda stadgar, och är kostnadsförslaget till Kongl. Maj:t öfverlemnadt.

Den redan verkställda aktieteckningen, tillkommen under särdeles ogynnsamma förhållanden, härrörande dels af sistlidne Riksdags beslut angående norra stambanans sträckning, som af många, med eller utan skäl, ansågs lägga hinder i vägen för ifrågavarande jernvägsföretag, dels af svårigheten att förena de mycket skiljaktiga verkliga eller inbillade intressen, hvilka af företaget beröras, antyder en bestämd föresats att föra saken framåt; och om den fördelaktiga tanke man i utlandet hyser i afseende på företagens framgång vittnar den omständigheten, att bolaget redan derifrån fått emottaga ett anbud om jernvägsanläggningens utförande och säkerligen utan svårighet kunnat erhålla flera, såvida icke bolaget ansett sig böra åsidosätta anlita det af dylika utvägar, intilldess sig visat, att icke inom landet finnas att tillgå krafter, tillräckliga till företagens fullbordan.

Det lefvande intresse, hvarmed denna jernvägsanläggning blifvit omfattad, torde icke heller vara svårt att förklara, om man betänker, att banan icke allenast erbjuder snart sagdt den kortaste möjliga förbindelse mellan två så betydande sjöstäder som Stockholm och Gefle utan äfven sätter i förening med hvarandra delar af Upland, rika på säd, malm och äfven skogsprodukter med trakten norr om Dalelven, der åtminstone de två första slagen af produkter finna god afsättning. Den, som erfarit hvilken trafik transporten af nämnda alster i dessa trakter framkallar, synnerligen under årets första månader, skall utan tvifvel vitsorda, att få Svenska jernvägar hafva att för lika lång vägsträcka påräkna större trafik än fallet här skulle blifva mellan Upsala och Dalelven, hvarest ock från urminnes tid framgått den stora stråkvägen för samfärdseln mellan hufvudstaden och Norrland. Denna uppfattning torde äfven vinna stöd af här bilagda finansplan, på samma gång man torde medgifva, att densamma affattats med all den försigtighet som varit af nöden för att ej framkalla öfverdrifna förhoppningar om företagens framgång.

Medan under sådana förhållanden det svårligen kan betviflas, att en jernväg i nu antydd riktning inom kort tid kommer till utförande, har man likväl hyst olika meningar i afseende på byggnadssättet. Ehuru nemligen en smalspårig bana möjliggen skulle kunna, åtminstone under den närmaste framtiden, tillfredsställa de rent enskilda lokala behofven, har man dock, i betraktande af att banan komme att sammanbinda två bredspåriga jernvägar, af hvilka den ena tillhör Staten, satt i fråga, huruvida icke i det allmännas intresse en bredspårig bana vore att föredraga, derest tillräckliga medel kunde beredas för den ökade kostnad, som med en dylik banas anläggning vore förenad. Då det vid anställd beräkning visat sig, att kostnaden för en jernväg mellan Upsala och någon lämplig anknypningspunkt på Gefle—Dala-banan, byggd med samma spårvidd som statens, skulle, inberäknadt rörlig materiel, uppgå till 4,858,750 R:dr eller endast 1,227,750 R:dr mera, än om banan byggdes med $3\frac{1}{2}$ fots spårvidd, i hvilket fall den beräknats kosta 3,641,000 R:dr, har bolaget ansett denna jämförelsevis mindre betydliga ökning i anläggningkostnaden icke böra lägga hinder i vägen för åstadkommande af en bredspårig bana, helst bolaget af ofvan antydda skäl trott sig för en så beskaffad bana säkrare kunna påräkna det understöd från Statsmakternas sida, hvaraf bolaget för företagens fullbordande finner sig vara i behof.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört, får jag härmed vördsamt anhålla,

att Riksdagen måtte bevilja: *antingen* ett anslag utan återbetalningsskyldighet nära lika med en fjerdedel af den beräknade kostnaden eller 1,200,000 R:dr R:mt, *eller ock* lån till belopp af 3,226,000 R:dr, utgörande i rundt tal två tredjedelar af beräknade kostnaden, på de förmånligaste villkor, som kunna lemnas, och med de förmåner, som af Rikets Ständer och Riks-

dag förut beviljats jernvägsbolag, som blifvit hugnade med understöd af allmänna medel, till det bolag som blifvit bildadt för att bygga en jernväg mellan Upsala och Margrethill eller annan plats vid Gefle.—Dala jernväg; det ena eller andra under vilkor, att banan erhåller samma spårvidd som stambanorna samt att jernvägen är till allmänt begagnande fullbordad sednast under loppet af år 1875 och att, sedan uppgjorda planer blifvit granskade och af Kongl. Maj:t gillade, de anvisade medlen utlemnas i mån af arbetets fortgång och under de kontroller, som för öfrigt kunna anses nödiga.

Om remiss till Stats-Utskottet af denna min motion jemte bilagda handlingar anhålles vördsamt.

Gust. Tamm.

N:o 43.

Af Herr Anders Johansson från Jönköpings län: Om vidtagande af åtgärder för åstadkommande af en förenklad organisation af Statens embetsverk.

Vid flera föregående riksdagar har förslag blifvit väckta om förenkling af statsförvaltningen och indragning af åtskilliga statens tjänster, som ansetts öfverflödiga samt kunnat leda till nedsättning och besparing i statsutgifterna, utan att denna fråga ännu erhållit sin lösning. Då man nu tager i betraktande huru statsutgifterna med hvarje år förökas och särskildt statens stora behof af medel till ordnande af försvaret gent emot befolkningens klagan öfver redan åliggande dryga skattebördor, så torde Riksdagen häruti finna ett förökadt behof af att gå folkets önskingar till mötes och tillse, att sådana åtgärder, som kunna leda till en sådan besparing, uti den mån det låter sig göra, iakttagas och utföras. Uti nästan alla näringsgrenar